

การแนะแนวการศึกษาและอาชีพของนิสิตพุทธศาสตรบัณฑิต
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*
GUIDANCE FOR EDUCATION AND CAREER OF BUDDHIST STUDENTS.
FACULTY OF EDUCATION, MAHACHULALONGKORNRAJAVIDYALAYA
UNIVERSITY

พระโชคดี วชิรปญโญ (ราโชภาณัจณ์)

Phra Chokdee Vachirapanyo (Rachokan)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.

E-mail: rachokan2534@gmail.com

บทคัดย่อ

การแนะแนวการศึกษาเป็นกระบวนการช่วยเหลือให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการเรียน การศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม รู้จักหลักเกณฑ์ ในการเลือกวิชาเรียนหรือโปรแกรมการเรียนให้สอดคล้องกับความสนใจ และความสามารถ ช่วยให้สามารถวางแผนด้านการศึกษาต่อในอนาคตได้ ต่อยอดความรู้ สามารถมองหาแนวทางในการเลือกสถานที่ศึกษาต่อ รู้วิธีที่จะเตรียมความพร้อมในการสอบคัดเลือกเข้าสถานศึกษาต่อ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพชีวิตภายในสถานศึกษาได้และสามารถนำความรู้มาใช้ในการเลือกประกอบอาชีพ โดยการแนะแนวอาชีพซึ่งก็เป็นกระบวนการช่วยเหลือและสนับสนุนสำคัญอีกอย่างหนึ่งเพื่อให้บุคคลเข้าใจในโลกของอาชีพที่มีหลากหลายและการทำงานในรูปแบบที่หลากหลาย สามารถทำให้ผู้ที่ได้รับการแนะแนวรู้จักคิดอย่างรอบคอบและตัดสินใจอย่างถูกต้องในการทำงานตามความเหมาะสมของบุคลิกภาพแต่ละบุคคลและตามความสามารถ ความถนัดเฉพาะตนเอง มีทักษะการดำเนินชีวิต มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีศีลธรรม มีจริยธรรม และรู้จักการเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา รู้จักคิดตัดสินใจ แก้ปัญหาในช่วงวิกฤติ วางแผนการศึกษาต่อ ประกอบอาชีพ และสามารถปรับตัวได้อย่างมีความสุขในชีวิต ได้พัฒนาตนเองให้ถึงขีดสุด ในทุกด้าน โดยคำนึงถึงกระบวนการที่ทำ

---

* Received 13 February 2019; Revised 29 March 2019; Accepted 29 March 2019.

อย่างต่อเนื่อง มีหลักการ มีขั้นตอน ยอมรับในเอกัตบุคคฺล เคารพในสิทธิและเสรีภาพของบุคคล มีมนุษยสัมพันธ์ดี ได้รับความล้มเหลวได้ซึ่งเป็นหลักการสำคัญในการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ

นิสิตพุทธศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงต้องศึกษาข้อมูลด้านการแนะแนวการศึกษาและอาชีพอย่างละเอียด เพื่อเป็นประโยชน์แก่การช่วยเหลือผู้มาขอรับคำปรึกษา และส่งผลให้คนเหล่านั้นสามารถเลือกศึกษาและประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : การแนะแนวการศึกษาและอาชีพ, พุทธศาสตรบัณฑิต, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

Abstract

Educational Guidance is a process to help learners to know how to study, search information and seek additional knowledge as well as to comprehend the criteria of educational course or program selection based on their interest and capability. Furthermore, it enables learners to plan about their future education, extend their wisdom, find a way to select an educational institution, know how to get ready for admission, be able to adapt with environments in the educational institutions and apply knowledge for career option. Occupational guidance is another essential assistive and supportive process for individuals to understand the world of occupation where varieties and diversity of works exist. It helps those who are guided to know how to think cautiously and make a right decision in working based on personality, competency and aptitude of each person. Additionally, it helps them to have emotional maturity, morality and virtue and be aware of multiple intelligence. They also know how to think, make a decision, solve problems during crisis, plan about further study and occupation and adapt themselves to be happy in their lives. Furthermore, it is important for them to have self-development at highest level in all aspects by recognizing process of

continuous, principle-based, and procedural actions with acceptance of individual difference and respect to human rights and freedom, with good interpersonal relationship and confidentiality. These are crucial principles of educational and occupational guidance.

Student in Buddhist Bachelor, Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University should study the information of education and career in the details to help and serve persons who take the consult and they can select to study and work are they love it effectively.

Keywords: Guidance for education and career, Buddhist students, Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

บทนำ

การแนะแนวเป็นวิชาการที่เกิดขึ้นใหม่ แม้ว่าจะมีอายุเกือบหนึ่งร้อยปีแล้วก็ตาม แต่ถ้าเปรียบเทียบกับศาสตร์แขนงอื่น ๆ กล่าวได้ว่าได้วิชาการแนะแนวมียุ่่น้อยกับศาสตร์แขนงอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นวิชาการที่ศาสตร์ บริสุทธี เช่น เคมี ชีววิทยา ฟิสิกส์ หรือ ศาสตร์ทางด้านสังคม เช่น ภูมิศาสตร์ สังคมวิทยารัฐศาสตร์ หรือแม้แต่ศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม ซึ่งได้แก่ จิตวิทยา เป็นต้น

สำหรับในประเทศไทย วิชาการแนะแนวมียุ่่น้อยมาก คือมีอายุประมาณ 53 ปี เท่านั้นโดยเริ่มนำเข้าไปใช้ในโรงเรียนเป็นการทดลองครั้งแรกเมื่อปี พ. ศ. 2469 ที่โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา (พนม ลิมอารีย์, 2548)

แต่วิชาการแนะแนวก็ได้รับการยอมรับว่าเป็นแขนงวิชาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคคลและประเทศชาติเป็นอย่างมาก ได้รับการยกย่องว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูงที่มีปรัชญา จุดมุ่งหมาย กระบวนการจรรยาบรรณ และการวิจัยที่เป็นของตนเองโดยเฉพาะ และผู้ที่ประกอบอาชีพเป็นนักแนะแนวจำเป็นจะต้องได้รับการฝึกฝนอบรมมาโดยเฉพาะเป็นระยะเวลา ยาวนานพอสมควรจึงสามารถปฏิบัติหน้าที่เป็นนักแนะแนวได้

ปัจจุบันการแนะแนวได้เข้ามามีบทบาทในการศึกษามากขึ้น เนื่องจากการแนะแนวมีจุดมุ่งหมายและหลักการที่สอดคล้องหรือเหมือนกันกับจุดมุ่งหมายของการศึกษา คือ การช่วย

ให้เยาวชนของชาติเป็นผู้ที่คิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น โดยเน้นให้ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนา ในทุก ๆ ด้านมุ่งสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียนการที่วิชาการแนะแนวหรือจิตวิทยาการแนะแนว เข้ามามีบทบาทในการศึกษามากขึ้น เยาวชนเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อประเทศชาติ และจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต ซึ่งต้องรับผิดชอบประเทศชาติต่อไป จึงสมควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคมและจิตใจ เพื่อช่วยให้เยาวชนเหล่านั้นสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอยู่ตลอดเวลาได้อย่างมีความสุข และเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติเป็นที่พึงประสงค์ของประเทศชาติ

การแนะแนวการศึกษาจึงครอบคลุมถึงการส่งเสริมความสามารถทางการเรียนทุกด้าน เช่น ช่วยให้นักเรียน นักศึกษา รู้จักวิธีการเรียน การศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม รู้จักหลักเกณฑ์ ในการเลือกวิชาเรียนหรือโปรแกรมการเรียนให้สอดคล้องกับความสามารถ ช่วยให้สามารถวางแผนด้านการศึกษาต่อในอนาคตได้ รู้แนวทางในการเลือกสถานที่เรียนต่อ รู้วิธีที่จะเตรียมตัวในการสอบคัดเลือกเข้าสถานศึกษาต่อ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพชีวิตภายในสถานศึกษาได้ งานแนะแนวเป็นงานบริการที่มุ่งให้ความช่วยเหลือให้นักศึกษาในด้านการพัฒนาตนเองโดยนำเอาความสามารถที่ตนเองมีอยู่มาใช้ในการพิจารณาอย่างมีเหตุผล สามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง ตลอดจนรู้จักวิธีการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีความสุขในชีวิต การแนะแนวนั้นเกิดขึ้นมาจากปัญหาและความต้องการต่าง ๆ อาจมีลักษณะสัมพันธ์กันจนแยกจากได้ การแนะแนวการศึกษาจะเริ่มตั้งแต่วันแรกของนักศึกษาที่เข้าสู่สถานศึกษา และดำเนินไปจนถึงการสิ้นสุดการเรียนเพื่อไปประกอบอาชีพและการศึกษาต่อในระดับสูง ประกอบด้วยกิจกรรม 2 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่

1. กิจกรรมช่วยเหลือนักศึกษาด้านการเรียน คือ การให้ข้อเสนอแนะทางการเรียน การศึกษาต่อ การทำงานเพื่อหารายได้ระหว่างเรียน การติดต่อขอรับทุนทางการศึกษาวารสาร และหนังสือทางราชการแนะแนวทางการศึกษา

2. การช่วยเหลือนักศึกษาด้านการปรับตัว ส่งเสริมทางด้านสติปัญญา ตลอดจนความเข้าใจในเรื่องความสามารถของตนเองให้สามารถตัดสินใจเพื่่อมุ่งความสำเร็จทางการศึกษา ความสามารถทั่วไป ความถนัดเฉพาะ ค่านิยม การค้นหาข้อมูลส่วนบุคคลและนักศึกษาที่มี

แนวโน้มของความเคลื่อนไหวด้านพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ทำให้มีความกระตือรือร้นในการเรียน ด้วยเหตุนี้จึงควรมีการจัดบริการแนะแนวเพื่อแก้ปัญหาให้หมดไป

ความหมายของการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ

การแนะแนวการศึกษา (educational guidance) หมายถึง กระบวนการให้ความช่วยเหลือผู้เรียนในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษาเพื่อให้ประสบความสำเร็จทางการศึกษาตามศักยภาพ ของผู้เรียน เช่น แนวทางในการศึกษาต่อ โครงสร้างหลักสูตร การเลือกแผนการเรียน วิธีการเรียน เกณฑ์การสำเร็จการศึกษา การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร การบริหารจัดการตนเองด้านการเรียน การแบ่งเวลาเรียน การเตรียมตัวสอบ การสร้างสมาธิในการเรียน เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนรู้จักเลือก และปรับตัวได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งสามารถวางแผน และแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเรื่องที่เกี่ยวข้อง กับกระบวนการเรียนได้ (สุนิสา วงศ์อารีย์, 2559)

สรุปได้ว่า การแนะแนวการศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ความสามารถ และความถนัดของแต่ละบุคคล

ปรัชญาการแนะแนวพอสรุปได้ว่า (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

1. บุคคลแต่ละคนมีความสามารถแตกต่างกันทั้งด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ สติปัญญา และความสามารถ
2. บุคคลควรได้รับการพัฒนาให้เจริญทุกด้าน
3. บุคคลจะมีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนั้นจะดีหรือไม่ดีขึ้นอยู่กับสาเหตุและปัจจัยของการเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ
4. พฤติกรรมของบุคคลเกิดขึ้นย่อมมีสาเหตุบุคคลจะแสดงออกมามีอย่างไรขึ้นอยู่กับตนเองและสภาพแวดล้อม
5. บุคคลย่อมมีศักดิ์ศรีและต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ
6. มนุษย์เมื่ออยู่ร่วมกันเป็นสังคมจำเป็นต้องมีความสัมพันธ์กัน

หลักการสำคัญของการแนะแนว

การจัดกิจกรรมแนะแนวจะต้องจัดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การที่จะให้บริการแนะแนวบรรลุวัตถุประสงค์ได้นั้น จำเป็นจะต้องคำนึงถึงหลักการแนะแนวที่มีการ

วางแผนการดำเนินงานให้เหมาะสม ดังนั้นการแนะแนวจึงควรวีดิถือหลักการสำคัญของการจัดกิจกรรมแนะแนว เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุดซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้ (รศ.มณฑรา ธรรมบุศย์, 2558)

1. การแนะแนวเป็นบริการที่ต้องมุ่งให้ความช่วยเหลือนักเรียนทุกคน เนื่องจากนักเรียนทุกคนย่อมต้องการความช่วยเหลือจากโรงเรียนของตน และเป็นการให้บริการด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และเท่าเทียมกัน

2. การแนะแนวเป็นกระบวนการเกี่ยวกับการศึกษาที่ต้องปฏิบัติต่อเนื่องกันและเป็นไปตาม ลำดับขั้น คือจัดอย่างเป็นระบบ มีระเบียบแบบแผน มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันไปทุกขั้นตอนจนกระทั่งบุคคลที่ได้รับความช่วยเหลือ สามารถนatanเองได้ และช่วยตนเองได้

3. การแนะแนวตั้งอยู่บนรากฐานของ การยอมรับในเอกลักษณ์บุคคล (Individual) ของนักเรียน รวมถึงยอมรับในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) ด้วย

4. การแนะแนว เป็นงานที่วางอยู่บนพื้นฐานกระบวนการพฤติกรรมของบุคคลและเกี่ยวข้องกับพัฒนาการมนุษย์ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องใช้เครื่องมือและกลวิธีต่าง ๆ ทั้งที่เป็นแบบทดสอบและไม่ใช้แบบทดสอบ เพื่อจะได้เข้าใจบุคคลแต่ละคน และเพื่อช่วยให้บุคคลแต่ละคนเข้าใจตนเอง เพื่อจะได้สามารถควบคุมพัฒนาการส่วนตัวของนักเรียนได้

5. ผู้ทำงานด้านการแนะแนวจะต้องเคารพในสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ให้การยอมรับในศักดิ์ศรีและคุณค่าของแต่ละคนยอมรับในสิทธิส่วนตัวในการตัดสินใจที่จะเลือกทำ ในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การเลือกและตัดสินใจของนักเรียนควรเกิดจากการใช้วิจารณญาณของนักเรียนเอง ไม่ใช่การบังคับ

6. การแนะแนวเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางการศึกษา ดังนั้นการแนะแนวควรแทรก อยู่ในกระบวนการเรียนการสอนของโรงเรียน เพื่อช่วยให้นักเรียนแต่ละคนได้พัฒนาตนเองทุกด้านอย่างมีบูรณาการ (Integration)

7. การแนะแนว ที่มีประสิทธิภาพผู้ ทำหน้าที่แนะแนว (Counselor) จะต้องเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาอบรมทางการแนะแนวมาโดยเฉพาะ มีทั้งความรู้ (Knowledge) และทักษะ (Skills) ที่เหมาะสมและมีการจัดดำเนินการแนะแนวอย่างมีระบบ (Systematical Guidance)

8. ผู้ทำงานด้านการแนะแนวจะต้องเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความเป็นประชาธิปไตย เป็นผู้ยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น และจะต้องเป็นผู้ที่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี

9. การจัดบริการแนะแนวจะได้ผลและมีประสิทธิภาพ จะต้องเกิดจากความร่วมมือและความสมัครใจของบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน และนักเรียนผู้มารับบริการจะต้องมาด้วยความเต็มใจให้ความร่วมมือด้วย

10. ผู้ทำงานด้านการแนะแนวจะต้องเป็นผู้ที่สามารถเก็บรักษาความลับได้ เพราะถ้าเป็นผู้ที่ไม่สามารถเก็บรักษาความลับ ก็จะทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัย ทา ให้ขาดความไว้วางใจและไม่ยินดีที่จะมารับความช่วยเหลือ

เทคนิคในการให้คำปรึกษาแนะแนว

บริการให้คำปรึกษานั้นว่าเป็น “หัวใจของบริการแนะแนว” ซึ่งถือว่าเป็นบริการที่สำคัญที่สุดในบริการแนะแนว การบริการแนะแนวที่จัดขึ้นในสถานศึกษาจะขาดบริการให้คำปรึกษาเสียมิได้บริการ ให้คำปรึกษา จึงเป็นบริการที่ทุกคนรู้จักดี บางครั้งมีผู้สับสนว่าบริการแนะแนวก็คือ บริการให้คำปรึกษานั้นเอง ทั้งนี้เพราะบริการแนะแนวจะจัดบริการให้คำปรึกษาอย่างเป็นทางการ ซึ่งสามารถมองเห็นได้ชัดเจนกว่าบริการอื่น ๆ ความจริงแล้วการบริการให้คำปรึกษานั้นเป็นบริการหนึ่งของบริการแนะแนว

1. หลักการที่สำคัญในการให้คำปรึกษา

เนื่องจากการให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่เป็นทั้งผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา ต้องมีระบบระเบียบ มีเทคนิควิธีในการเข้าใจ การสร้างมนุษยสัมพันธ์ การช่วยเหลือ การวางแผน การตัดสินใจ การเปลี่ยนแปลงในหลายด้านในตัวผู้รับคำปรึกษา ดังนั้นในการให้คำปรึกษาจึงจำเป็นต้องมีหลักการที่สำคัญ (สวัสต์ บันเทิงสุข, 2542) ดังนี้

1.1 การให้คำปรึกษาตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่าผู้รับคำปรึกษาต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตน

1.2 การให้คำปรึกษาตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่าผู้ให้คำปรึกษาต้องได้รับการฝึกฝนเพื่อความชำนาญงานมาก่อน

1.3 การให้คำปรึกษาเป็นการช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถพิจารณาตนเองได้ดี เช่นเดียวกับความสามารถในการพิจารณาสิ่งแวดล้อมของตน จนเกิดการตัดสินใจได้ในที่สุด

1.4 การให้คำปรึกษา ยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล

1.5 การให้คำปรึกษาเป็นทั้งศาสตร์ (Science) และศิลปะ (Art) เป็นทั้งงานวิชาการ และวิชาชีพที่ต้องอาศัยการฝึกฝนจนชำนาญมากกว่าการใช้สามัญสำนึก

1.6 การให้คำปรึกษา เป็นความร่วมมืออันดีสำหรับผู้ให้คำปรึกษา และผู้รับคำปรึกษาในอันที่จะช่วยกันค้นหาปัญหาหรือทางออกที่เหมาะสมแท้จริงทั้งนี้โดยที่ต่างฝ่ายอาจจะไม่เข้าใจมาก่อนว่า “แท้ที่จริงแล้วความยากลำบากหรือปัญหาของสิ่งนั้นคืออะไร ซึ่งแตกต่างไปจากการสอนซึ่งผู้สอนรู้ข้อเท็จจริงมาก่อนหน้านี้แล้ว”

1.7 การให้คำปรึกษาเน้นถึงจรรยาบรรณ และบรรยากาศที่ปกปิดหรือความเป็นส่วนตัว เพื่อสนับสนุนการได้มาซึ่งข้อเท็จจริงสำหรับช่วยเหลือ และรักษาผลประโยชน์ของผู้รับคำปรึกษาเป็นสำคัญ

1.8 การให้คำปรึกษาจะเกิดขึ้นต่อเมื่อสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้ให้คำปรึกษา และผู้รับคำปรึกษามีระดับสูงมากพอที่ผู้รับคำปรึกษาเต็มใจที่จะเปิดเผย ความรู้สึกที่แท้จริงของตน โดยไม่ปกปิดหรือซ่อนเร้น

2. ข้อควรคำนึงในการให้คำปรึกษา

การให้คำปรึกษาแก่นักเรียนครูควรปฏิบัติ (Meier & Davis, 1993) ดังนี้

2.1 ตรงต่อเวลานัดหมายทั้งเริ่มต้น และสิ้นสุดการให้คำปรึกษา โดยทั่วไปแล้วการให้คำปรึกษาแต่ละครั้ง ควรใช้เวลา 45-50 นาที สำหรับการให้คำปรึกษารายบุคคล และ 60-90 นาที สำหรับการให้คำปรึกษากลุ่ม และควรอยู่ในช่วงระยะเวลาไม่เกิน 3 เดือน ต่อราย หรือต่อกลุ่มรวมทั้งหลีกเลี่ยงการนัดหมายอื่น ๆ

2.2 ให้ความสำคัญกับภาษาท่าทางของนักเรียนให้มาก หากพบว่าคำพูดกับท่าทางของนักเรียนขัดแย้งกัน ให้เชื่อภาษาท่าทางและสะท้อนกลับให้นักเรียนรับรู้ เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจตัวเองมากขึ้น เช่น “เธอบอกว่าเธอเสียใจกับเรื่องนี้มาก แต่ขณะที่เธอพูดว่าเสียใจ ครูเห็นเธอยิ้ม จริง ๆ แล้วเธอรู้สึกอย่างไร”

2.3 หลีกเลี่ยงการถามข้อมูลที่ละเอียดอ่อน หรือเจาะจงเกินไป เพราะอาจทำให้นักเรียนอึดอัดใจ และไม่ให้ความร่วมมือในการปรึกษาได้

2.4 หลีกเลี่ยงการแนะนำให้นักเรียนปฏิบัติตามความเห็นของครู เพราะนักเรียนอาจเคยปฏิบัติในสิ่งที่ครูแนะนำมาแล้วแต่ไม่ประสบความสำเร็จ หรืออาจเป็นคำแนะนำที่นักเรียนไม่ต้องการ ซึ่งจะทำให้นักเรียนหลีกเลี่ยงที่จะมารับคำปรึกษาต่อไป

2.5 หลีกเลี่ยงการเกิดอารมณ์ร่วมและการเห็นชอบกับพฤติกรรมของนักเรียนที่จะเป็นการเสริมแรงให้นักเรียนคิดและทำพฤติกรรมเหมือนเดิมทำให้นักเรียนไม่มีโอกาสเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

2.6 ไม่ควรรีบด่วนที่จะสรุปและแก้ปัญหา โดยที่นักเรียนไม่มีโอกาสได้สำรวจปัญหาและสาเหตุมากพอ

2.7 หลังจากการให้คำปรึกษาแต่ละครั้งแล้ว ครูควรบันทึกผลการให้คำปรึกษาไว้เพื่อเป็นข้อมูลในการให้คำปรึกษาต่อไป

2.8 ต้องรักษาความลับ และประโยชน์ของนักเรียน โดยต้องระมัดระวังที่จะไม่นำเรื่องราวของนักเรียนไปพูดในที่ต่าง ๆ แม้จะไม่เอ่ยชื่อก็ตาม เพราะคนฟังอาจปะติดปะต่อเรื่องราวเอง หรือสอบถามกันจนรู้ว่าเป็นเรื่องราวของนักเรียนคนใด ซึ่งจะส่งผลเสียหายต่อนักเรียนดังกล่าว และกระทบถึงความน่าเชื่อถือไว้วางใจของระบบการให้คำปรึกษาได้

ประโยชน์ของการแนะแนว

1. ช่วยให้นักเรียนได้รู้จักและเข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้ ทำให้สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี รู้จักเลือกและตัดสินใจได้อย่างฉลาดและเหมาะสม แก้ปัญหาต่าง ๆ ที่ตนประสบได้อย่างมีประสิทธิภาพ วางแผนการชีวิตในอนาคตของตนเอง และนำตนเองไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ ทั้งยังช่วยให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาให้เกิดความเจริญงอกงามทุกด้านอย่างมีบูรณาการ

2. ช่วยให้คณะครูได้รู้จักนักเรียนของตนแต่ละคนอย่างลึกซึ้ง ทำให้อยอมรับนักเรียนในฐานะเป็นเอกลักษณ์ เข้าใจว่านักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ เช่น สติปัญญา สภาพร่างกาย ความถนัด ความสนใจ ค่านิยม ทำให้ทางโรงเรียนสามารถจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน และช่วยทำให้เกิดปัญหาของโรงเรียนที่เกิดจากนักเรียนลดน้อยลงไปอีกด้วย

3. ช่วยให้บิดามารดาและผู้ปกครองของนักเรียนรู้จักและเข้าใจเด็กของตนดีขึ้น ยอมรับสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับบุตรหลานของตนในฐานะที่เป็นบุคคลคนหนึ่งซึ่งแตกต่างจากบุคคลอื่น ๆ และให้ความร่วมมือแก่ทางโรงเรียนในการส่งเสริมพัฒนาบุตรหลานของตน

4. ช่วยให้สังคมและประเทศชาติได้ประชากรที่มีคุณภาพ ไม่เป็นผู้ก่อให้เกิดปัญหาสังคมและช่วยเพิ่มพูนเศรษฐกิจของประเทศเนื่องจากเด็กได้เรียนและประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตน

การแนะแนวอาชีพ

แฟรงค์ พาร์สันส์” (Frank Parsons) บิดาแห่งการแนะแนวอาชีพให้ความหมายว่าการแนะแนวอาชีพ (Vocational Guidance) เป็นกระบวนการสนับสนุนและส่งเสริมเพื่อให้ประชาชนมีงานทำโดยสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ทั้งนี้ โดยมุ่งหวังให้เกิดความเข้าใจในโลกของอาชีพและการทำงาน ซึ่งจะทำให้สามารถเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวอย่างยั่งยืนไป การแนะแนวอาชีพจะช่วยให้เกิดความเข้าใจและสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้ด้วยตนเอง อย่างสอดคล้องเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ความถนัด ความเข้าใจ ค่านิยมของสังคม ตลอดจน สภาวะทางเศรษฐกิจ (รัศมี ปาสาโก, 2554)

การแนะแนวอาชีพ หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้เข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม สร้างเสริมให้เขามีคุณภาพเหมาะสมตามลักษณะบุคลิกภาพของตน ค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน มีทักษะการดำเนินชีวิต รู้จัก ตัดสินใจในการเลือกอาชีพ แก้ปัญหาในช่วงวิกฤติ วางแผนการประกอบอาชีพ และสามารถปรับตัวได้อย่างมีความสุขในชีวิตได้ พัฒนาตนเองให้ถึงขีดสุดในด้านอาชีพ (วัชร ทรัพย์มี, 2533)

การแนะแนวอาชีพเป็นการให้ความช่วยเหลือนักศึกษา เกี่ยวกับการวางแผนและการตัดสินใจการเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพที่เหมาะสมกับความสามารถ ความถนัด ความสนใจและสภาพร่างกายของตน รวมทั้งเป็นการให้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพและลักษณะของงาน คุณสมบัติที่จำเป็น การฝึกอบรมรายได้ สวัสดิการ ความมั่นคง ความก้าวหน้า สิ่งแวดล้อม ข้อดี ข้อเสีย การแสวงหางาน การสมัครงาน การปรับตัวให้เข้ากับงานและปฏิบัติตนให้มีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

1. วัตถุประสงค์

- 1.1 เพื่อช่วยให้นักศึกษา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น และในโลกกว้าง
- 1.2 เพื่อให้ข้อมูลสารสนเทศแก่นักศึกษาเกี่ยวกับอาชีพที่นักศึกษาสนใจและเข้าใจในอาชีพนั้น ๆ อย่างลึกซึ้ง
- 1.3 เพื่อช่วยให้นักศึกษารู้จักวิธีการแสวงหางาน วิธีการสมัครงาน วิธีปรับตัวให้เข้ากับงานและวิธีการปฏิบัติตนให้มีความเจริญก้าวหน้าในการทำงาน

2. วิธีการขอรับบริการ

- 2.1 การให้นักศึกษาทำแบบทดสอบต่าง ๆ เพื่อดูความสามารถ จุดเด่น จุดด้อย จุดอ่อนหรือบุคลิกภาพของนักศึกษา เกี่ยวกับอาชีพ
- 2.2 การให้คำปรึกษาแบบรายบุคคล และรายกลุ่มเกี่ยวกับอาชีพ
- 2.3 การจัดให้มีสารสนเทศทางอาชีพ

การจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นับตั้งแต่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ดำเนินการจัดการศึกษาในรูปแบบมหาวิทยาลัยตั้งแต่ พุทธศักราช 2490 จนถึงปัจจุบันมหาวิทยาลัยได้มีการพัฒนามาโดยลำดับทั้งในด้านการบริหาร การจัดการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก การบริการวิชาการแก่สังคม การวิจัย และการถ่ายทอดเทคโนโลยี ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยมหาวิทยาลัยได้มีพันธกิจที่จะผลิตบัณฑิตทุกระดับให้มีคุณภาพที่พึงประสงค์ คือมีความรู้ ความเข้าใจในพุทธธรรม อย่างลึกซึ้ง และสามารถประยุกต์เข้ากับศาสตร์ต่าง ๆ ได้มีปฏิบัติที่น่าเลื่อมใสใฝ่รู้ ใฝ่คิด เป็นผู้นำด้านจิตใจและปัญญา มีความสามารถในการแก้ปัญหา รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของสังคม มีโลกทัศน์กว้างไกล มีศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา รู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม มีศักยภาพในการบริหารการจัดการเรียนและการสื่อ พระสัทธรรม

ทั้งนี้มหาวิทยาลัย มีการจัดการศึกษาอย่างเต็มรูปแบบรวมทั้งสิ้น 4 คณะ ได้แก่ คณะพุทธศาสตร์ คณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ และ 1 บัณฑิตวิทยาลัย มีวิทยาเขต จำนวน 10 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยสงฆ์ 5 แห่ง สถาบันสมทบ 4 แห่ง โครงการขยาย

ห้องเรียนในจังหวัดต่าง ๆ จำนวน 12 แห่ง หน่วยวิทยบริการในจังหวัดต่าง ๆ จำนวน 8 แห่ง (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2551)

ในการนี้คณะครุศาสตร์ ได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อปีพุทธศักราช 2504 และได้เปิดการเรียนการสอน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อฝึกอบรมพระภิกษุ สามเณรซึ่งมีความรู้ทางฝ่ายวิชาการทางศาสนาดีอยู่แล้ว และบุคคลทั่วไป ให้มีความรู้ด้านวิชาการสอน มีความสามารถในการถ่ายทอดวิทยาการต่าง ๆ มีความคิดสร้างสรรค์ มีคุณธรรมในวิชาชีพและอบรมสั่งสอนประชาชนให้มีความรู้พัฒนาตนเอง และแก้ปัญหาได้ ทั้งเป็นการช่วยให้พระภิกษุ สามเณร ได้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการเผยแผ่ศาสนา และสามารถดำเนินการสอน การจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรและสถานการณ์การศึกษาที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คณะครุศาสตร์ มุ่งการพัฒนาบุคลากรให้สามารถทำหน้าที่ด้านบริหารการศึกษา การเรียนการสอน การเผยแผ่และบริการวิชาการ ได้เปิดสอนหลักสูตรระดับพุทธศาสตรบัณฑิต ได้แก่ หลักสูตรปริญญาตรี เปิดสอนในสาขาวิชาสังคมศึกษา การสอนภาษาไทย การสอนภาษาอังกฤษ พระพุทธศาสนาและจิตวิทยาแนะแนว

จากการจัดการเรียนการสอนของคณะครุศาสตร์ในเบื้องต้น สาขาวิชาที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างมากในการศึกษาและนำหลักการแนะแนวการศึกษาและอาชีพไปเพื่อให้เกิดการพัฒนา เข้าใจ และนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน ตลอดถึงนิสิตสาขาวิชาพระพุทธศาสนาและจิตวิทยาแนะแนวได้นำความรู้และทักษะของการให้แนะแนวการศึกษาและอาชีพไปชี้แนะแนวทางแก่นักเรียนในโรงเรียนเมื่อถึงคราวที่นิสิตจะต้องฝึกสอนในสถานศึกษา เพื่อเป็นการชี้แนะแนวทางให้แก่ นักเรียนในการวางแผนที่เรียน และประกอบอาชีพที่ตนสนใจ

สรุปได้ว่า

การแนะแนวการศึกษาและอาชีพเป็นกระบวนการช่วยเหลือผู้เรียนให้รู้จักการเลือกเรียนที่เหมาะสมกับตนเอง และสามารถต่อยอดการเรียนรู้สู่การประกอบอาชีพในอนาคตได้อย่างที่ตนเองต้องการ ทำให้เกิดความสุขในการทำงาน จึงมีความจำเป็นที่นิสิตคณะครุศาสตร์ สาขาวิชาการสอนพระพุทธศาสนาและจิตวิทยาแนะแนว ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยจะต้องศึกษากระบวนการ วิธีการ เทคนิค และทักษะอย่างครบถ้วน โดยคำนึงถึงกระบวนการที่ทำอย่างต่อเนื่อง มีขั้นตอน ยอมรับในเอกลักษณ์บุคคล เคารพในสิทธิและเสรีภาพของ

บุคคล มีมนุษยสัมพันธ์ดี เก็บรักษาความลับได้ กระบวนการและหลักการสำคัญเหล่านี้จะทำให้เป็นผู้แนะแนวที่มีประสิทธิภาพที่ดีต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และมีการทำแบบประเมินความต้องการ ความพึงพอใจ และเจตคติต่อการเลือกประกอบอาชีพที่ผู้เรียนสนใจ ตามความถนัดของแต่ละบุคคล รวมถึงการประชาสัมพันธ์อาชีพที่หลากหลาย ที่มีในสังคมปัจจุบัน ผ่านทางสื่อ Social ต่าง ๆ เช่น Facebook Line เป็นต้น รวมถึงมีครูแนะแนวที่ให้ปรึกษาเรื่องการเลือกศึกษาและอาชีพต่อผู้เรียน และสามารถประยุกต์บูรณาการกับการใช้ชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 : คู่มือการบริหารจัดการแนะแนว*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- พนม ลีมาอารีย์. (2548). *การแนะแนวเบื้องต้น พิมพ์ครั้งที่ 2*. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2551). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดไทยรายวันการพิมพ์.
- รศ.มณฑรา ธรรมบุศย์. (2558). *จิตวิทยาสำหรับครู*. เรียกใช้เมื่อ 26 พฤศจิกายน 2562 จาก <https://sites.google.com/site/psychologybkf1/home/citwithya-kar-naeanaew-laea-kar-hi-kha-pruksa/thekhnikh-kar-rwbrwm-khxm-laea-kar-chi-khxm-l-pheux-kar-naeanaew>
- รัศมี ปาสาโก. (2554). *การแนะแนวอาชีพ*. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วัชรินทร์ ทรัพย์มี. (2533). *ทฤษฎีและกระบวนการให้คำปรึกษา*. กรุงเทพมหานคร: จงเจริญ.
- สวัสดิ์ บันเทิงสุข. (2542). *การให้คำปรึกษา*. เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุนิสา วงศ์อารีย์. (2559). *หลักการแนะแนว*. อุดรธานี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุดรธานี.

Meier & Davis. (1993). *Faiver*. Eisengart and Colonna.